

امثال و حکم نایینی

زیند صارمی نایینی

انتشارات
قلمستان

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه	:	صارمی نایینی، زینب، ۱۳۶۴ -
عنوان و نام پدیدآور	:	امثال و حکم نایینی/ مولف زینب صارمی نایینی .
مشخصات نشر	:	تهران: مگستان، ۱۳۹۷ .
مشخصات ناشری	:	۱۹۰ ص.
شابک	:	978-600-8453-60-4
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
موضوع	:	ضرب المثل های نایینی
موضوع	:	Proverbs, Naini
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۷ ص ۲۵/ PIR۳۲۷۶
رده بندی دیویی	:	۳۹۸
شماره کتابشناسی ملی	:	۵۱۷۹۵۹۶

انتشارات
مگستان

امثال و حکم نایینی

نویسنده: زینب صارمی نایینی

ویراستار: خلیل صارمی نایینی

طراح جلد: محسن یادگاری نایینی

صفحه آرا: عبدالله صارمی نایینی

مدیر اجرایی: سیدمحمد آل داود

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۷

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۴۵۳-۶۰-۴

قیمت: ۱۸۰۰۰ تومان

مرکز پخش: انتشارات مگستان

تهران، صندوق پستی ۱۳۱۴۵-۷۸۹

تلفن: ۸۸۲۴۹۹۵۶

مقدمه

ضرب‌المثل‌ها را هر یک نشان‌دهنده‌ی افکار و روحیات آن ملت است و جامعه‌شناسان از این رهگذر می‌توانند به بررسی‌های روحی و اخلاقی یک جامعه پی ببرند.

شاعران و نویسندگان نیز از این نیز از ضرب‌المثل‌ها سود فراوانی برده‌اند و رد پای ضرب‌المثل‌ها را در جای‌جای آثار آنان به‌وفو می‌توان دید. -

غالباً آفرینندگان ضرب‌المثل‌ها در هیچ کجای، حیثی شناخته‌شده نیستند؛ شکل‌گیری مثل‌ها بنا به ضرورت‌ها و نیازهای هر قوم و ملتی است که آفریننده آن‌ها هستند و از صدها سال پیش تاکنون سینه‌به‌سینه نقل شده‌اند تا به ما رسیده‌اند.

گاه در یک محاوره با به‌کارگیری یک ضرب‌المثل، ما می‌توانیم گزیده‌چندین برابر کوبنده‌تر و گویاتر می‌شود و بحث به کوتاه‌ترین و موجزترین وجهی به ثمر می‌رسد.

مثل‌ها را می‌توان بازتابی از روحیات، طرز تفکر و نگرش‌های یک قوم، نسبت به محیط اجتماعی و فرهنگی خویش دانست که با بررسی آن می‌توان به نوع فرهنگ، ادبیات شفاهی و کیفیت روابط اخلاقی، اجتماعی و روانی آن قوم واقف شد. به عبارت دیگر مثل‌های موجود در یک زبان، آینه تمام‌نمایی از عواطف و اندیشه‌ها و ذهن سیال و پویای مردمی است که در طول اعصار در رشد و بالندگی و شکوفایی جامعه خویش نقش‌آفرین بوده‌اند و آثار زبانی که از خود به یادگار گذاشته‌اند در طول سالیان متمادی همانند گوهر گران‌بهایی به نسل‌های بعد منتقل شده و اصالت خویش را حفظ نموده‌اند.

با توجه به اهمیتی که مثل‌ها در میان اقوام مختلف دارند و بخشی از میراث فرهنگی بشر محسوب می‌شوند؛ ضرورت ثبت و جمع‌آوری این بخش از ادبیات شفاهی و گویش نایینی همواره محسوس بود و لازم به نظر می‌رسید؛ لذا بر آن شدم تا پیش از آن‌که این گویش دستخوش تحولات ناخواسته گشته و به بوته‌ی فراموشی سپرده شود و یا دچار تأثیرپذیری از زبان رایج و مرسوم کشور گردد؛ در حد توان پاره‌ای از ضرب‌المثل‌ها و اصطلاحات رایج در آن را در مجموعه‌ای هرچند مختصر گردآوری نمایم. باشد که گامی هرچند کوچک در حفظ این میراث ارزشمند برداشته‌شده باشد.

امید است پژوهشگران، محققین و زبان‌شناسان، در آینده پژوهش و کاوش بیشتری در این گویش کهن و ارزشمند انجام داده و آن را به‌عنوان بخشی از میراث فرهنگی ایران مرکزی، به‌صورت مدوّن و مکتوب از حوادث روزگار، مدوّن نگاه دارند.

گویش‌های محلی متفاوت به دست‌های مختلف کشور وجود دارد بازمانده زبان‌های باستانی این سرزمین است که در طول قرون‌ها، متمادی کمتر دستخوش تحول و تطوّر شده و به‌عنوان یادگاری ارزشمند به دست ما رسیده است.

بسیاری از مثل‌ها و اصطلاحاتی که در این گویش‌ها از آفت تغییر به دور مانده‌اند می‌توانند منبع بسیار ارزشمندی برای پژوهش‌های مردم‌شناسی و تاریخ این سرزمین کهن باشند.

بدون شک این کتاب دربرگیرنده تمام مثل‌ها و اصطلاحات رایج و با فراموش شده‌ی گویش نایینی نمی‌باشد؛ اما امیدواریم که در آینده فرصتی مهیا شود که به‌عنوان سایر علاقه‌مندان، پژوهشگران و آگاهان به گویش نایینی، این مجموعه روز به روز کامل‌تر گردد.

این کتاب حاصل بیش از هجده سال تلاش و تحقیق در زمینه مثل‌ها و اصطلاحات رایج در نایین است که عموماً حین صحبت با پیران و بزرگسالان و مردم محلی مسلط به این گویش از فحوای کلامشان استخراج شده و از میان شیوه‌های مختلف بیان ضرب‌المثل، حالتی که دارای کاربرد فراوان‌تری بوده و یا مناسب‌تر تشخیص داده شده ثبت گردیده است.

در گردآوری این مجموعه، منابع محدودی که در زمینه گویش نایینی به‌ویژه در سال‌های اخیر به چاپ رسیده‌اند نیز از نظر دور نمانده و مثل‌هایی که به‌صورت جسته و گریخته در برخی از آن‌ها ذکر شده‌اند، بررسی شد و شیوه درست به‌کارگیری آن‌ها با مطلعین و مردم محلی آشنا به

زبان، مورد بحث و مشورت قرار گرفت و پس از تأیید صحت و سلامت مَثَل‌های ثبت شده، در این نگارش به آن‌ها نیز استناد شد.

شایان ذکر است، بسیاری از مَثَل‌های ثبت شده، با مَثَل‌های رایج در زبان فارسی دیگر مناطق کشور مشترک می‌باشند که به دلیل بیان آن به گویش محلی به ناگزیر بیان شده‌اند. لازم به توضیح است که برخی از مَثَل‌های ثبت شده از نظر درستی مفهوم یا برگردان به زبان فارسی رایج، دارای ابهام بودند که تحقیق و پژوهش بیشتری را می‌طلبند و در متن کتاب با علامت ستاره مشخص شده‌اند تا در صورت اطلاع بیشتر خوانندگان محترم، در چاپ‌های بعدی با راهنمایی آن‌ها تکمیل گردند.

در این‌جا ذکر این نکته ضروری است که به‌منظور خوانایی بیشتر ضرب‌المثل‌ها و اصطلاحات، علاوه بر اعراب‌گذاری از نشانه آوانگاری نیز استفاده شده است که جدول راهنمای آن در اول کتاب آورده شده است.

بدیهی است این کتاب نیز همچون دیگر آثار پژوهشی دارای کاستی‌ها و نواقص بسیاری است، ضرب‌المثل‌ها و یا اصطلاحات بسیاری هستند که در این مجموعه از قلم افتاده‌اند؛ لذا تکمیل این اثر، همیاری سایر همشهریان عزیز را می‌طلبد که خواهشمند است امثال و یا اصطلاحاتی را که به نظرشان با ارزش اما موثق است، به آدرس zeinab.saremi.naeini@gmail.com ارسال نمایند تا در چاپ بعدی کتاب در صورت تأیید مورد استفاده قرار گیرند.

در اینجا بر خود فرض دانستم که از تمام عزیزانی که به نوعی مرا در جمع‌آوری این مجموعه یاری نمودند، به‌ویژه از آقایان محمدعلی صارمی نایینی، رسول زمانی نایینی، محمد یادگاری نایینی (متخلص به بهزاد) و همچنین آقای خلیل صارمی نایینی (متخلص به ناصر) که زحمات و ویرایش ضرب‌المثل‌ها و اصطلاحات را عهده‌دار بودند، نهایت تشکر و قدردانی را داشته باشم.